

Rutin för undervisning i svenska som andraspråk i Haninge kommuns grund- och grundsärskolor

Skolförordningens 5 kap 14-15 §§ styr vilka elever som ska ha undervisning i svenska som andraspråk.

Svenska som andraspråk

14 § Undervisning i svenska som andraspråk ska, om det behövs, anordnas för

1. elever som har ett annat språk än svenska som modersmål
2. elever som har svenska som modersmål och som har tagits in från skolor i utlandet, och
3. invandrarelever som har svenska som huvudsakligt umgängesspråk med en vårdnadshavare.

Rektorn beslutar om undervisning i svenska som andraspråk för elev.

15 § Undervisning i svenska som andraspråk ersätter undervisning i svenska.

Svenska som andraspråk får därutöver anordnas

1. som språkval i grundskolan och specialskolan,
2. som elevens val, eller
3. inom ramen för skolans val

Beslut

Rektor beslutar om undervisning i svenska som andraspråk. Särskild beslutsblankett ska användas (se bilaga 1).

Inför beslut

Beslutet om undervisning i svenska som andraspråk ska byggas på en kvalitativ bedömning av elevens hela språk. Underlaget för bedömning kan samlas in genom fortlöpande dokumentation från undervisning, samtal och observation. Företrädesvis bör en språkutvecklingsanalys (performansanalys) ligga till grund för bedömningen. Stöd för bedömning i svenska och svenska som andraspråk är bland annat:

- Bedömningsstöd i läs- och skrivutvecklingen (åk 1-3)
- Nya språket lyfter! (åk 1-6)
- Språket på väg (åk 7-9)
- Bygga svenska (åk 1-9)
- Gilla Läsa Skriva (åk 1-6, grundsärskolan)

Lärare i svenska som andraspråk har kompetens att göra en sådan bedömning.

En kartläggning av elevernas språkdömaner (se bilaga 2) kan identifiera de elever som har ett eller flera andra umgängesspråk än svenska. Läraren i svenska som andraspråk bör därefter göra en performansanalys av dessa elevers språk för att säkerställa behovet av undervisning i svenska som andraspråk. Om denna kartläggning sker redan i förskoleklass underlättar det för rektor att inför höstterminsstart åk 1 kunna fatta beslut så att elev med behov redan från början får undervisning i svenska som andraspråk.

Nyanlända elever ska undervisas i svenska som andraspråk. Här behövs som regel ingen performansanalys göras initialt. En elev räknas som nyanländ i fyra år från det att eleven anlänt till Sverige, förutsatt att eleven anlänt efter skolstart i åk 1.

Vid inskrivning av ny elev ska rektor fatta beslut utifrån dokumentation från tidigare skola eller bedömning enligt ovan.

Information till vårdnadshavare

rektor ansvarar för att elev och vårdnadshavare får information om beslutet, grunderna för beslutet och syftet med undervisningen i svenska som andraspråk. Ett stöd inför ett sådant samtal finns i bilaga 3.

Undervisning och bedömning

En elev kan enbart ha undervisning i svenska *eller* svenska som andraspråk. Eleven kan följaktligen enbart få omdöme och betyg i det svenskämne eleven undervisats i.

Behörig lärare i svenska som andraspråk kan undervisa eleven antingen i samma undervisningsgrupp som svenska eller i separat undervisningsgrupp där eleven får all sin undervisning i svenska som andraspråk.

För att följa elevens andraspråsutveckling kan läraren i svenska som andraspråk med fördel använda Skolverkets bedömningsmaterial *Bygga svenska* eller performansanalys. Senast vid slutet av varje läsår ska läraren i svenska som andraspråk meddela rektorn om en elevs behov av svenska som andraspråk kvarstår.

Avslut

En elevs behov av undervisning i svenska som andraspråk kan upphöra under tiden i grundskolan. Rektor beslutar om avslut efter bedömning av elevens språkutveckling och behov och dokumenterar detta i beslutsblankett (se bilaga 1).

Bilagor

Bilaga 1 - Beslutsblankett

Bilaga 2 - Kartläggning av språkdomäner

Bilaga 3 - Stöd för samtal

Beslut om undervisning i svenska som andraspråk

Datum	Elev	Personnummer
-------	------	--------------

Beslut av rektor

- Eleven följer undervisning av svenska som andraspråk enligt Skolförordningen 5 kap 14 §. Beslutet är fattat utifrån en kvalitativ bedömning av elevens hela språk.
- Undervisningen av svenska som andraspråk enligt Skolförordningen 5 kap 14 § upphör.

Eleven har inte längre behov av att läsa svenska som andraspråk och ska från och med läsa och bli bedömd utifrån kunskapskraven för svenska.

Underskrift rektor

Namnförtydligande

Detta beslut kan inte överklagas.

Skolförordningen (2011:185) 5 kap

14 § Undervisning i svenska som andraspråk ska, om det behövs, anordnas för

1. elever som har ett annat språk än svenska som modersmål
2. elever som har svenska som modersmål och som har tagits in från skolor i utlandet, och
3. invandrarelever som har svenska som huvudsakligt umgängesspråk med en vårdnadshavare.

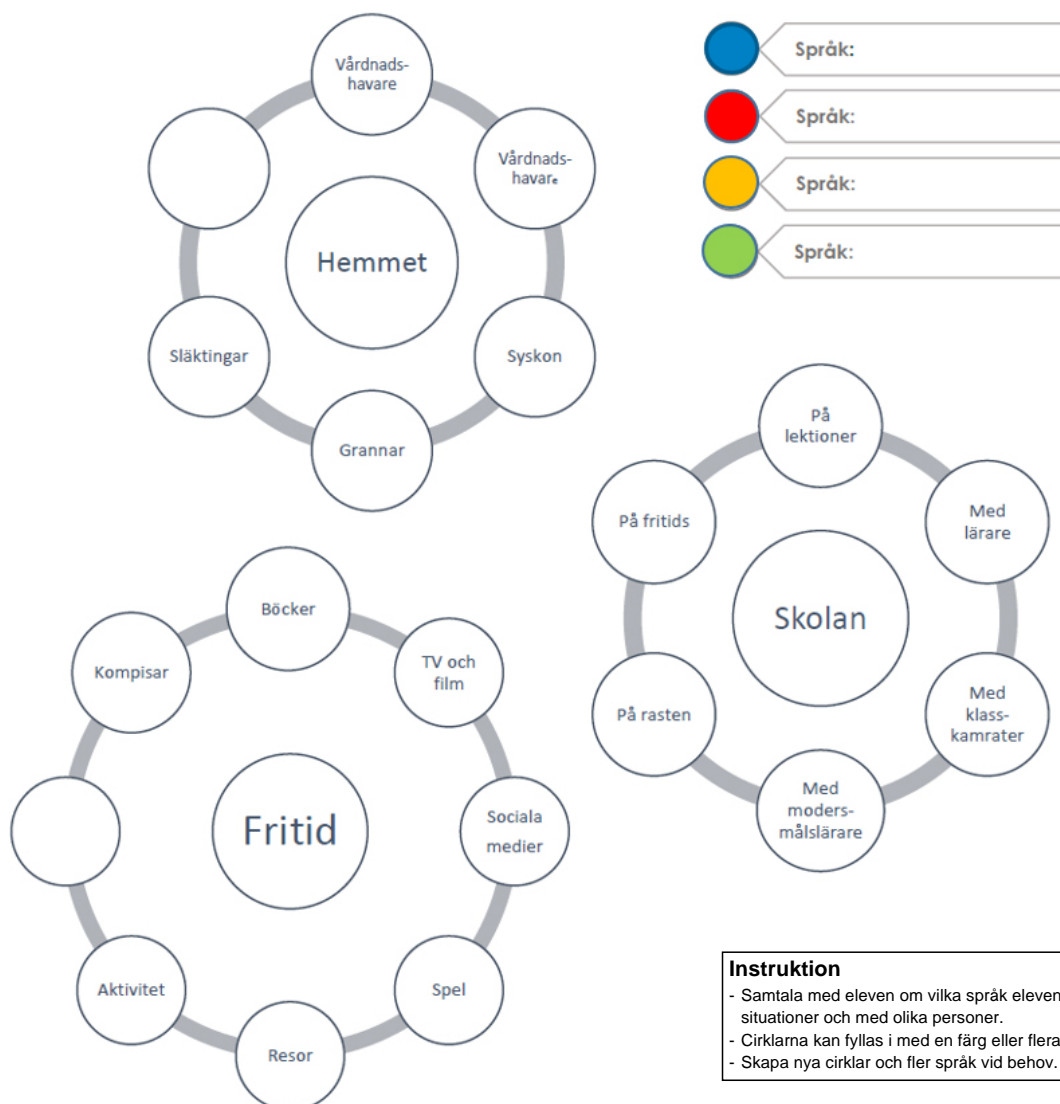
Rektorn beslutar om undervisning i svenska som andraspråk för elev.

Haninge kommun

Kartläggning av språksomäner

Elevers namn	
Elevers skola och klass	
Datum för kartläggningen	
Elevers födelse- och andra vistelseländer	
Nyanländ ☐ Ja ☐ Nej	Tid i Sverige
Språk som pratas i hemmet	

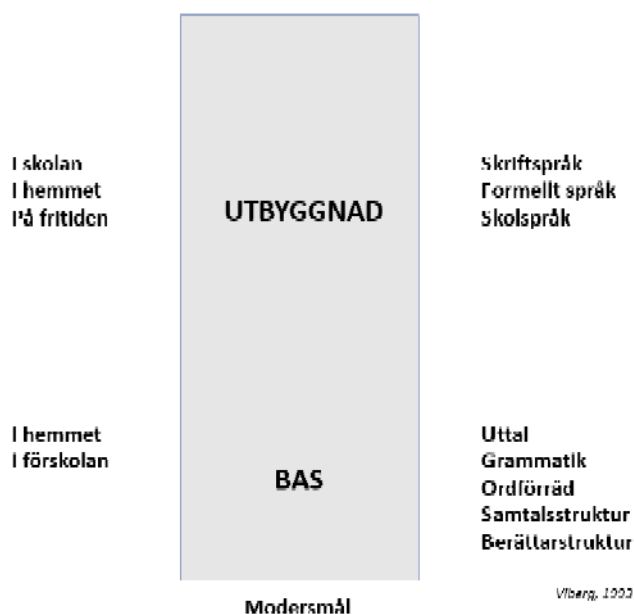

Stöd för samtal med vårdnadshavare och elev om beslut om undervisning i svenska som andraspråk

Vilka är skillnaderna mellan ett första- och andraspråk?

Modersmål eller förstaspråk är det språk som en person lär sig tala som litet barn. Det språk som ett barn i en enspråkig miljö utvecklar före skolstart brukar kallas *basen* av språket. Basen består av kunskaper kring grundläggande grammatik t ex ordföljd i huvudsats och bisats, böjning av ord och markering för olika tempus, samtals- och textstrukturer. I basen finns det ett receptivt ordförråd (ord som förstås) på ca 8 000-10 000 ord. Dessutom behärskar barnet uttal av språkets alla ljud, intoning, betoning och tonaccent. Basen är ett muntligt språk som fungerar för de syften och i de kontexter som barnet befinner sig.

Undervisningen i skolan bygger vidare på denna språkliga bas för att utveckla ett skolspråk eller akademiskt språk. Varje år utökas t ex ordförrådet med ca 3 000 ord. En elev som har sin bas på ett annat språk än svenska behöver undervisning i den svenska basen när hen lär sig svenska som ett andraspråk. Det får hen genom att följa kursplanen i svenska som andraspråk. Om bedömningen av andraspråket visar att det finns luckor i antingen basen eller den för åldern förväntade utbyggnaden behöver eleven undervisning i svenska som andraspråk.

Vilken är skillnaden mellan svenska och svenska som andraspråk

De båda kursplanerna i svenska och svenska som andraspråk är mycket lika. Svenska som andraspråk är inte ett lättare ämne utan ett svenskämne med explicit undervisning som ger möjlighet för eleverna att utveckla basen i svenska samtidigt med utbyggnaden av språket. Här finns en tydlig jämförelse mellan de båda svenskämnen.

Svenska som andraspråk ger en tydligt utformad undervisning i uttalm språkbruk, ordförråd och grundläggande grammatik, vilket bidrar till utveckling av den språkliga basen. Vidare ges kommunikativa strategier stort utrymme i svenska som andraspråk eftersom de är verktyg för lärande i alla ämnen och viktiga då man utvecklar ett andraspråk. För att se till att tid finns för dessa delar i svenska som andraspråk arbetar man inte med svensk språkhistoria och nordiska språk.

Kan man bli klar med svenska som andraspråk?

Varje år görs en bedömning av elevens andraspråksutveckling. Undervisning i svenska som andraspråk kommer att ges så länge behov finns enligt bedömningen.

Det tar i regel fem till sju år att utveckla ett andraspråk så att det fungerar som ett verktyg för lärande. Kraven ökar hela tiden under skoltiden. Eleverna möter stora textmängder redan i åk 4 och krav på läsförståelse ökar hela tiden i alla ämnen. Undervisningen i svenska som andraspråk utvecklar de språkliga förmågor som krävs. Att fortsätta med svenska som andraspråk under hela grundskolan kan ge eleven förutsättningarna att nå de högre betygen. Ett betyg i svenska som andraspråk värderas lika högt som ett betyg i svenska.

En rekommendation är att eleven ska följa kursplanen i svenska som andraspråk tills hens språkliga nivå motsvarar hens kognitiva nivå.